

Dwudziesta druga Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyczna

Tajpej (Tajwan), 20–27 lipca 2025

Zadanie turnieju drużynowego

W niniejszym zadaniu przyglądamy się kilku używanym we wschodnim Nepalu językom należącym do gałęzi kiranti rodziny sino-tybetańskiej. Jako należące do tej samej rodziny języki kiranti są odlegle spokrewnione z językami chińskimi, co widać np. przy porównaniu poniższych wyrazów języka athpare (kiranti) z ich odpowiednikami w językach chińskich – mandaryńskim, kantońskim i hokkien:

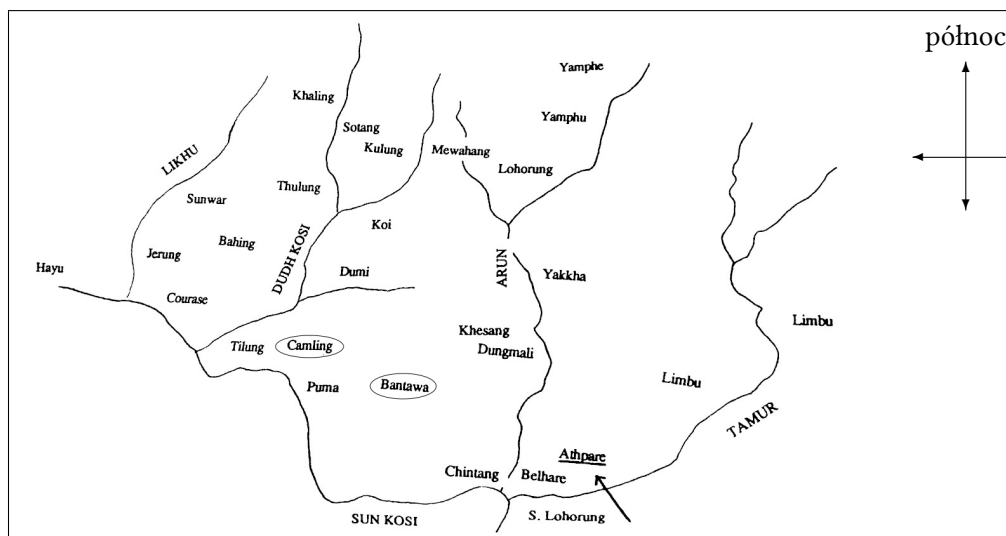
athpare	sima	umrzeć	mandaryński	si3	umrzeć
athpare	sepma	zabić	kantoński	saat3	zabić
athpare	khomma	szukać	hokkien	khòa ⁿ	widzieć, patrzeć, oglądać

W językach kiranti zaimki osobowe mogą się odnosić do jednej (liczba pojedyncza), dwóch (liczba podwójna: $\bigcirc_{\text{podw}}$) lub większej liczby osób (liczba mnoga: $\bigcirc_{\text{mn}}$). Istnieje również rozróżnienie między ‘nami, włącznie z tobą’ („my” inkluzywne: my^+) oraz ‘nami, bez ciebie’ („my” ekskluzywne: my^-); na przykład my^+_{podw} = ‘ja + ty’. W systemie zaimków i odmiany czasownika języków kiranti nie ma rozróżnienia na rodzaj czy płeć, toteż dla uproszczenia w zadaniu używamy tylko form męskich (*on, oni*).

Czasowniki w językach kiranti odmieniają się w zależności od podmiotu i dopełnienia czynności, ale pojedyncza forma czasownika często może pokrywać więcej niż jedną kombinację podmiotu i dopełnienia. Widać to na poniższych zestawach przykładów w języku athpare. Czasowniki wyróżniono tłustym drukiem.

unna khani masedie	<i>on zabił</i> was_{mn}
uncija khani masedie	<i>oni</i> _{podw/mn} zabili was_{mn}
khanciya aṅa asetciciṅa	<i>wy</i> _{podw} zabijecie <i>mnie</i>
khanna ancija asetciciṅa	<i>ty</i> zabijesz nas^-_{podw}

△ Athpare jest językiem używanym przez około 5000 osób w kilku wioskach dystryktu Dhankuta we wschodnim Nepalu. Zob. mapę poniżej.

Mapa regionu, w którym używane są języki kiranti
(źródło: Ebert 1997, *A Grammar of Athpare* ‘Gramatyka języka athpare’)

Część I. Camling

Język camling jest językiem kiranti używanym przez około 80 000 osób skupionych wokół dystryktu Khotang. $c = c$. $\mathfrak{a} = a$ w angielskim słowie *about*. h oznacza przydech poprzedzającej spółgłoski. $ng = ng$ w angielskim słowie *sing*. $y = j$. $\sim$ oznacza nosowość samogłoski.

- (a) Poniżej kilka czasowników w dialekcie północno-zachodnim języka camling i ich tłumaczenia na język polski. Czasowniki i tłumaczenia podzielono na grupy po 8, w każdej z grup tłumaczenia podano w przypadkowej kolejności.

Dopasujcie tłumaczenia do czasowników.

1. takhisika	3. lodace	5. khisunga	7. khisumke
2. palodunga	4. tyoku	6. lodumka	8. talod̃i
A. my_{mn}^- uczeszymy go		E. on zobaczył go	
B. my_{podw}^+ opowiemy mu/im _{podw/mn}		F. ty uczesałeś nas _{mn} ⁻	
C. ja uczesałem go		G. ty opowiesz mi,	
D. on opowiedział mi,		$wy_{podw/mn}$ opowiecie mi	
$oni_{podw/mn}$ opowiedzieli mi		H. my_{podw}^- opowiedzieliśmy mu	

9. taprata	11. takhatine	13. khicka	15. ryunga
10. mirie	12. khice	14. prataci	16. dungi
I. my_{mn}^+ wypiliśmy		L. wy_{mn} pójdziecie	
J. my_{podw}^+ pokłócimy się;		M. ty krzyknąłeś	
oni_{podw} pokłócą się		N. my_{podw}^- pokłóciliśmy się	
K. my_{podw}^+ krzyknęliśmy;		O. oni_{mn} zaśmieją się	
oni_{podw} krzyknęli		P. ja zaśmiałem się	

17. taidunga	19. taidaci	21. paidunga	23. idacka
18. paidacka	20. idunga	22. idaci	24. paidaci
Q. ja mu to dałem		$oni_{podw/mn}$ mi to dali	
R. on wam _{podw} to dał,		U. on nam _{podw} ⁻ to dał,	
$oni_{podw/mn}$ wam _{podw} to dali;		$oni_{podw/mn}$ nam _{podw} ⁻ to dali	
wy_{podw} mu/im _{podw/mn} to daliście		V. ty mi to dałeś,	
S. oni_{podw} mu/im _{podw/mn} to dali;		$wy_{podw/mn}$ mi to daliście	
on nam _{podw} ⁺ to dał,		W. my_{podw}^+ mu/im _{podw/mn} to daliśmy	
$oni_{podw/mn}$ nam _{podw} ⁺ to dali		X. my_{podw}^- mu/im _{podw/mn} to daliśmy	
T. on mi to dał,			

25. seine	27. khinane	29. khōna	31. tōne
26. inani	28. prainha	30. lonani	32. cainhani
Y. <i>ja patrzyłem na ciebie,</i> $my_{podw/mn}^-$ <i>patrzyliśmy na ciebie</i>		$my_{podw/mn}^-$ <i>krzyknęliśmy na ciebie</i>	
Z. <i>ja uczeszę was_{mn},</i> $my_{podw/mn}^-$ <i>uczeszemy was_{mn}</i>		DD. <i>ja pobilem was_{mn},</i> $my_{podw/mn}^-$ <i>pobiliśmy was_{mn}</i>	
AA. <i>ja wam_{mn} to dałem,</i> $my_{podw/mn}^-$ <i>wam_{mn} to daliśmy</i>		EE. <i>ja zabiję cię,</i> $my_{podw/mn}^-$ <i>zabijemy cię</i>	
BB. <i>ja zobaczę cię,</i> $my_{podw/mn}^-$ <i>zobaczymy cię</i>		FF. <i>ja opowiedziałem wam_{mn},</i> $my_{podw/mn}^-$ <i>opowiedzieliśmy wam_{mn};</i> <i>ja sprzedałem was_{mn},</i> $my_{podw/mn}^-$ <i>sprzedaliśmy was_{mn}</i>	
CC. <i>ja krzyknąłem na ciebie,</i>			

33. ritumcum	35. pacaidhunga	37. setumcumka	39. patyokacka
34. taphlodace	36. losungcunga	38. praidhōi	40. talodyucyu
GG. <i>ty opowiedziałeś im_{podw/mn}</i>		KK. <i>wy_{podw} pomożecie mu</i>	
HH. <i>ja sprzedałem ich_{podw/mn}</i>		LL. <i>on pobił mnie,</i> $oni_{podw/mn}^-$ <i>pobili mnie</i>	
II. <i>on zobaczył nas_{podw},</i> $oni_{podw/mn}^-$ <i>zobaczyli nas_{podw}</i>		MM. my_{mn}^+ <i>zaśmialiśmy się z nich_{podw/mn}</i>	
JJ. <i>ja krzyknę na niego</i>		NN. my_{mn}^- <i>zabiliśmy ich_{podw/mn}</i>	

(b) Oto 10 kolejnych czasowników, tym razem w dialekcie południowo-wschodnim języka camling, i ich tłumaczenia na język polski. Dopasujcie tłumaczenia do czasowników. Niektóre z tych czasowników są identyczne w obu dialektach.

41. khamipaidhe	43. pata	45. khapaidhace	48. khangyo
		46. khatapaidhine	49. khata
42. khataphoda	44. tata	47. khakhanga	50. mita
OO. <i>ty przyszedłeś;</i> <i>on przyniósł go</i>		TT. <i>on popatrzy na niego</i>	
PP. <i>on patrzył na mnie/nas_{podw/mn}[±]</i>		UU. <i>on poszedł</i>	
QQ. <i>ty pomogłeś mi/nam_{podw/mn}⁻</i>		VV. oni_{mn}^- <i>krzykną na mnie/nas_{podw/mn}[±]</i>	
RR. <i>on krzyknął</i>		WW. oni_{mn}^- <i>przyszli</i>	
SS. wy_{mn}^- <i>krzykniecie na mnie/nas_{podw/mn}⁻</i>		XX. oni_{podw}^- <i>krzykną na mnie/nas_{podw/mn}[±]</i>	

Część II. Bantawa

Język bantawa jest językiem kiranti używanym przez około 160 000 osób skupionych wokół dystryktu Bhojpur we wschodnim Nepalu, na wschód od dystryktu Khotang. $c = c^h$ oznacza przydech poprzedzającej spółgłoski. $i = y$. $\eta = ng$ w angielskim słowie *sing*. $w = l$. $y = j$. ʔ jest spółgłoską (tzw. zwarcie krtaniowe).

- (c) Na następnych stronach podano czasowniki w języku bantawa. Czasowniki i tłumaczenia podzielono na grupy po 12, w każdej z grup tłumaczenia podano w przypadkowej kolejności.

Dopasujcie tłumaczenia do czasowników.

1. tisici	4. tatcuŋcuʔa	7. ittacu	10. ici
2. paranyan	5. setniŋni	8. tiʔiyana	11. patŋa
3. patna	6. tiʔittu	9. pattum	12. pattuŋ
A. $my_{\text{podw/mn}}^-$ zabijaliśmy cię/was $_{\text{podw/mn}}^-$; $my_{\text{podw/mn}}^-$ zabijamy cię/was $_{\text{podw/mn}}^-$	F. <i>ja krzyczałem</i>		
B. my_{mn}^+ krzyknęliśmy na niego; my_{mn}^+ krzykniemy na niego	G. <i>ty śmiałeś się</i>		
C. <i>ja krzyknę</i>	H. <i>ty zaśmiałeś się z niego;</i> <i>ty zaśmiesz się z niego</i>		
D. <i>ja krzyknąłem na ciebie;</i> <i>ja krzyknę na ciebie</i>	I. my_{podw}^- przynosimy go		
E. <i>ja krzyknąłem na niego;</i> <i>ja krzyknę na niego</i>	J. wy_{podw} umrzecie		
	K. my_{podw}^+ zaśmialiśmy się z niego		
	L. my_{podw}^+ zaśmiejemy się		

13. nik^hat	16. nik^hattaci	19. ik^hatta	22. nik^hattin
14. ik^hatcu	17. tik^hatcu	20. tik^hatnin	23. nik^hattaciʔa
15. ik^hattanŋiŋ	18. tik^hatŋa	21. tik^hattanŋiŋ	24. tik^hatŋanŋiŋ
M. <i>ty zabrałeś nas</i> $_{\text{podw/mn}}^-$; $wy_{\text{podw/mn}}$ zabraliście nas $_{\text{podw/mn}}^-$; <i>ty zabierzesz nas</i> $_{\text{podw/mn}}^-$; $wy_{\text{podw/mn}}$ zabierzecie nas $_{\text{podw/mn}}^-$	R. wy_{mn} zabraliście mnie		
N. oni_{podw} zabrali mnie	S. wy_{mn} zabierzecie mnie		
O. <i>on zabrał nas</i> $_{\text{podw}}^-$; $oni_{\text{podw/mn}}$ zabrali nas $_{\text{podw}}^-$	T. <i>ty zabierzesz mnie</i>		
P. oni_{podw} zabiorą go	U. wy_{podw} zabierzecie go		
Q. <i>on zabrał nas</i> $_{\text{podw}}^+$ / was_{podw}^+ ; $oni_{\text{podw/mn}}$ zabrali nas $_{\text{podw}}^+$ / was_{podw}^+	V. <i>on zabierze cię,</i> $oni_{\text{podw/mn}}$ zabiorą cię		
	W. <i>on zabrał was</i> $_{\text{mn}}$; $oni_{\text{podw/mn}}$ zabrali was $_{\text{mn}}$; <i>on zabierze was</i> $_{\text{mn}}$; $oni_{\text{podw/mn}}$ zabiorą was $_{\text{mn}}$		
	X. oni_{mn} zabrali go		

25. iptuŋ	28. k^hamyumcimka	31. tiwacuci	34. wattacuʔa
26. tiʔinacuci	29. itnanin	32. incuʔa	35. pim
27. waknaci	30. k^hattu	33. tik^hansumcim	36. t^haktumka
Y. <i>my_{mn}⁻ podnieśliśmy go wyżej; my_{mn}⁻ podniesiemy go wyżej</i>	EE. <i>wy_{mn} wystaliście ich_{podw/mn}; wy_{mn} wyślecie ich_{podw/mn}</i>		
Z. <i>ja zaśmiałem się z was_{mn}; ja zaśmieję się z was_{mn}</i>	FF. <i>on zabrał go; on zabierze go</i>		
AA. <i>wy_{podw} sprzedaliście ich_{podw/mn}</i>	GG. <i>my_{podw}⁻ sprzedamy go</i>		
BB. <i>ja zmusiłem was_{podw} do wejścia; ja zmuszę was_{podw} do wejścia</i>	HH. <i>my_{mn}⁻ patrzyliśmy na nich_{podw/mn}; my_{mn}⁻ patrzymy na nich_{podw/mn}</i>		
CC. <i>wy_{podw} zmusicie ich_{podw/mn} do noszenia (tego ubrania)</i>	II. <i>ja uśpiłem go; ja uśpię go</i>		
DD. <i>my_{podw}⁻ zmusiliśmy go do noszenia (tego ubrania)</i>	JJ. <i>my_{mn}⁺ mu to daliśmy; my_{mn}⁺ mu to damy</i>		

37. mik^hiya	40. mik^hiyaja	43. imsinka	46. waruŋu
38. imca	41. k^hin	44. k^hatyaŋ	47. k^hat
39. k^haraŋaci	42. waŋaŋ	45. mik^hiyaja	48. t^haŋŋa
KK. <i>ja wszedłem</i>	QQ. <i>on idzie</i>		
LL. <i>my_{podw}⁺ szliśmy; oni_{podw} szli</i>	RR. <i>my_{mn}⁺ pokłóciliśmy się; my_{mn}⁺ pokłócimy się</i>		
MM. <i>my_{mn}⁻ zasnęliśmy; my_{mn}⁻ zaśniemy</i>	SS. <i>my_{podw}⁻ zaśniemy</i>		
NN. <i>oni_{mn} pokłócili się</i>	TT. <i>oni_{mn} klóćą się</i>		
OO. <i>ja wejdę wyżej</i>	UU. <i>on pójdzie</i>		
PP. <i>oni_{mn} klócili się</i>	VV. <i>on nosił to (ubranie)</i>		

Część III. Camling i bantawa

- (d) Na tej stronie znajdziecie wyrażenia czasownikowe po polsku (1–36) i kilka form czasowników w językach camling (A–O) oraz bantawa (AA–OO).

Każde z polskich wyrażen ma odpowiadającą mu formę w języku camling lub bantawa. Do każdego przyporządkujcie odpowiadającą mu formę czasownika w jednym z języków kiranti. Niektóre formy w językach kiranti odpowiadają więcej niż jednemu wyrażeniu w języku polskim.

1. oni_{podw}^- przenieśli nas $_{mn}^-$	19. wy_{mn} rzuciliście (tym) w nich $_{mn}$
2. on spotkał mnie	20. my_{mn}^+ ostrzeżyliśmy ich $_{podw}$
3. ty wysyłałeś mnie	21. wy_{mn} drażnicie go
4. my_{podw}^- zatańczyliśmy dla nich $_{podw}$	22. oni_{mn} obejmą nas $_{mn}^-$
5. oni_{podw} zostawią (to) dla ciebie	23. wy_{podw} przeszkodzą mi
6. ja uszczypnę ich $_{podw}$	24. oni_{mn} zabili (to) dla ciebie
7. my_{mn}^- powiemy	25. wy_{mn} ubłagaliście nas $_{podw}^-$
8. wy_{podw} uczesaliście mnie	26. on zostawi (to) dla ciebie
9. ty zmieliłeś to	27. wy_{podw} ubłagaliście nas $_{podw}^-$
10. oni_{mn} pomogą im $_{podw}$	28. on zniósł go na dół
11. my_{podw}^- wołamy ich $_{mn}$	29. oni_{podw} zabili (to) dla ciebie
12. on kopnie mnie	30. my_{podw}^+ zamieciemy ich $_{mn}$
13. on zamiótł ich $_{mn}$	31. my_{mn}^+ powiemy
14. on szczypie nas $_{podw}^+$	32. ja zmielę ich $_{mn}$
15. on zdepcze was $_{mn}$	33. on przeniósł nas $_{mn}^-$
16. on obejmie nas $_{mn}^-$	34. my_{mn}^+ rzucimy tym
17. ty pomogłeś im $_{podw}$	35. on położy to
18. oni_{mn} zdepczą was $_{mn}$	36. ty zachowałeś ich $_{mn}$

camling (dialekt północno-zachodni)

A. bikucyu	F. pakyo	K. takhlakine
B. chikõicõi	G. paphlodocyo	L. tangaide
C. horsumne	H. ringike	M. tangakacka
D. ityu	I. tahordumcum	N. tangasyucyu
E. pabaidika	J. taiku	O. taseida

bantawa

AA. bikcuci	FF. nib ^h emsinka	KK. tik ^h ansanyaŋ
BB. butcuŋcuci?a	GG. ni ^h ikciŋ	LL. tinetŋaŋciŋ
CC. ceŋsumcim	HH. t ^h optacuci?a	MM. tip ^h asuci
DD. id ^h apɲa	II. tik ^h ittanɲiŋ	NN. wintuŋciŋ
EE. ituwaŋ	JJ. ticurumyum	OO. yiŋin

(e) Przetłumaczcie poniższe czasowniki z języka camling na język polski, podając wszystkie możliwe interpretacje:

i. idum	iii. rinaci	v. khangucyu
ii. talosumcumne	iv. tadungdi	vi. tadungace

(f) Przetłumaczcie poniższe czasowniki z języka bantawa na język polski, podając wszystkie możliwe interpretacje:

i. ticattanɲiŋ	iii. tiduŋyaŋ	v. taciŋci?a	vii. paraŋa
ii. niseran	iv. piwacu	vi. nitaraci	viii. iptuci

(g) Przetłumaczcie na język bantawa:

i. wy _{podw} wchodzicie	iii. ty sprzedajesz go
ii. ja usypiałem ich _{mn}	iv. oni _{podw} czeszą ich _{podw}

(h) Przetłumaczcie na języki bantawa i camling (podając formy w obu dialektach tego ostatniego, jeżeli się różnią):

i. my _{mn} ⁻ przyniesiemy go	vii. my _{podw} ⁺ poszliśmy
ii. on nam _{podw} ⁻ to dał	viii. wy _{mn} krzykniecie na mnie
iii. my _{podw} ⁻ przyjdziemy	ix. oni _{podw} zaśmieją się z was _{podw}
iv. oni _{podw} uczeszą was _{mn}	x. oni _{mn} umarli
v. my _{podw} ⁻ zabiliśmy cię	xi. on pomógł mu
vi. my _{mn} ⁻ pokłóciliśmy się	xii. wy _{mn} zabijecie go

—Samuel Ahmed

Redakcja: Samuel Ahmed, Ákos Blaskovics, Iwan Derżanski (red. techn.), Shinjini Ghosh, Ksenia Gilarowa, Stanisław Gurewicz, Boris Iomdin, Bruno L'Astorina, Eimear McKnight, Dan-Mircea Mirea, Tung-Le Pan (red. odp.), Aleksejs Peguševs, Jan Petr, Aleksandr Piperski, Maria Rubinsztejn, Kazune Sato, Elysia Warner, Milena Wenewa.

Tekst polski: Przemysław Podleśny.

Powodzenia!

Dwudziesta druga Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyczna

Tajpej (Tajwan), 20–27 lipca 2025

Arkusz odpowiedzi

Drużyna:

⚠ Poza odpowiedzią żadne wyjaśnienia nie są wymagane; takie wyjaśnienia nie będą punktowane.

Część I.

(a)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.
33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.

(b)

[illegible]

Część II.

(c)

[illegible]

Część III.

(d)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.

(e)

- i. idum — _____
- ii. talosumcumne — _____
- iii. rinaci — _____
- iv. tadungdi — _____
- v. khangucyu — _____
- vi. tadungace — _____

(f)

- i. ticattançin — _____
- ii. niseran — _____
- iii. tidunyan — _____
- iv. piwacu — _____
- v. taciñci?a — _____
- vi. nitaraci — _____
- vii. paraña — _____
- viii. iptuci — _____

(g)

- i. wy_{podw} wchodźcie — _____
- ii. ja usypiałem ich_{mn} — _____
- iii. ty sprzedajesz go — _____
- iv. oni_{podw} czeszą ich_{podw} — _____

(h)

	bantawa	camling
i. my _{mn} ⁻ przyniesiemy go		
ii. on nam _{podw} ⁻ to dał		
iii. my _{podw} ⁻ przyjdziemy		
iv. oni _{podw} uczeszą was _{mn}		
v. my _{podw} ⁻ zabiliśmy cię		
vi. my _{mn} ⁻ pokłóciliśmy się		
vii. my _{podw} ⁺ poszliśmy		
viii. wy _{mn} krzykniecie na mnie		
ix. oni _{podw} zaśmieją się z was _{podw}		
x. oni _{mn} umarli		
xi. on pomógł mu		
xii. wy _{mn} zabijecie go		